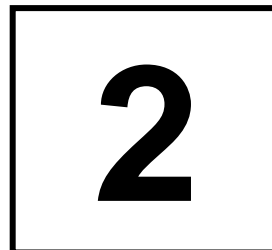

การพัฒนาตัวบ่งชี้การปฏิบัติงานด้านการจัดการเรียนรู้ของครู
ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร
เขต 3

THE DEVELOPMENT OF INSTRUCTIONAL PERFORMANCE INDICATORS FOR TEACHERS
INSCHOOL UNDER SAKON NAKHON PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 3

ศักดิ์นิยมท์ ภาคี*
ดร.วันเพ็ญ นันทศรี**
ดร.บุญมี ก่อบุญ***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย 1) เพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้การปฏิบัติงานด้านการจัดการเรียนรู้ของครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 และ 2) เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลตัวบ่งชี้การปฏิบัติงานด้านการจัดการเรียนรู้ของครูที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ การดำเนินการมีสองระยะประกอบด้วยระยะแรก การพัฒนาตัวบ่งชี้การปฏิบัติงานด้านการจัดการเรียนรู้ของครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 โดยการวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัย จัดทำกรอบแนวคิดและร่างตัวบ่งชี้ ระยะที่สอง การทดสอบเพื่อยืนยันตัวบ่งชี้การปฏิบัติงานด้านการจัดการเรียนรู้ของครู โดยวิธีวิจัยเชิงปริมาณ เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างครูผู้สอน จำนวน 420 คน และสถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติและโปรแกรมลิสเรล เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราวัดประเมินค่า 5 ระดับ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่าง .515 – .908 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ โดยวิธีสัมประสิทธิ์ แอลฟา ของ Cronbach เท่ากับ .985

ผลการวิจัย พบว่า

1. ตัวบ่งชี้การปฏิบัติงานด้านการจัดการเรียนรู้ของครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก 9 องค์ประกอบย่อย และ 62 ตัวบ่งชี้ จำแนกเป็น ด้านก่อนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 24 ตัวบ่งชี้ ด้านระหว่างการจัดการเรียนรู้ จำนวน 24 ตัวบ่งชี้ และด้านหลังการจัดการเรียนรู้ จำนวน 14 ตัวบ่งชี้ ซึ่งเป็นไปตามหลักการแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

2. โมเดลโครงสร้างการปฏิบัติงานด้านการจัดการเรียนรู้ของครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่าไค-สแควร์ (Chi-square) เท่ากับ 14.53 ค่าองศาอิสระ (df) เท่ากับ 17 ค่านัยสำคัญทางสถิติ (P-value) เท่ากับ .629 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ .99 ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ .99 และค่าความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์ (RMSEA) เท่ากับ .000 (Chi-square = 14.53, df = 17, ค่า P = .629, ค่า GFI = .99, ค่า AGFI = .98, ค่า RMSEA = .000) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

* นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวัตกรรมการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

** คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

*** ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านซำก่าย

ABSTRACT

The purposes of this study were: 1) to Development of Instructional performance indicators for teachers in school under Sakon Nakhon Primary Educational Service Area Office 3, and 2) to examine the goodness of fit between the developed hypothetical linear structure equation model of Instructional performance indicators for teachers and the empirical data. The study was conducted into two phases: phase 1–development of Instructional performance indicators for teachers in school under Sakon Nakhon Primary Educational Service Area Office 3 through analysis of related documents and research, creating a conceptual framework, and indicators; phase 2–testing in order to confirm Instructional performance indicators for teachers by quantitative research methodology. The data were collected from a sample of 420 for teachers. A statistical package was employed to analyze the data. The tool used to collect data was a 5–rating scale questionnaire whose index of item–objective congruence (IOC) ranged between .515 –.908, and the reliability coefficient by Cronbach’s method was .985.

The findings were as follows:

1. The Instructional performance indicators for teachers In school under Sakon Nakhon Primary Educational Service Area Office 3 consisted of 3 principal components, 9 small components and 62 indicators which were divided into 24 indicators for Before learning management, 24 indicators for Between learning management, and 14 indicators for After learning management, which were based on literature reviews.

2. The linear structure equation model of Instructional performance indicators for teachers In school under Sakon Nakhon Primary Educational Service Area Office 3 has the goodness of fit with the empirical data as displayed by the statistical values as follows: Chi-square = 14.53, degree of freedom (df) = 17, p = .629, goodness-of-fit index (GFI) = .99, adjusted goodness-of-fit index (AGFI) = .98, and root mean square error of approximation (RMSEA) = .000. Thus, the study results confirmed the hypothesis stated.

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พุทธศักราช 2553 เป็นกฎหมายที่เกี่ยวกับการศึกษาของชาติได้ระบุสาระสำคัญในหมวดที่ 4 ว่าด้วยแนวทางการจัดการศึกษา โดยกำหนดหลักการไว้ใน มาตรา 22 บัญญัติไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพและใน มาตรา 26 บัญญัติไว้ว่า ให้สถานศึกษาจัดประเมินผู้เรียนโดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกต พฤติกรรม การเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอน ความแตกต่างในด้านเศรษฐกิจ สังคม สภาพครอบครัว ตลอดจนการอบรมเลี้ยงดู ทำให้เด็กมีประสบการณ์ ภูมิหลังและรูปแบบการเรียนรู้ซึ่งแต่ละคนก็มี ลักษณะแตกต่างกันออกไป ด้วยเหตุนี้เองที่นำไปสู่กระบวนการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนรู้จักตนเอง ดังนั้นกระบวนการสอนของครูต้องทุ่มเทความรู้ความสามารถที่มีในการ คิดค้นกระบวนการและจัดกิจกรรมให้หลากหลายเพื่อฝึกฝนและพัฒนาผู้เรียนให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายและ วัตถุประสงค์แห่งการเรียนรู้ นอกจากนี้ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับดังกล่าวได้กำหนดให้การประเมินผลเป็นส่วน หนึ่งของการจัดการเรียนการสอน โดยต้องควบคู่ไปกับการเรียนการสอนเสมอและให้วางเป้าหมายของการประเมินผลผู้เรียน

ไว้ที่ 1) เป็นการประเมินเพื่อจัดวางตัวผู้เรียนให้เหมาะสมกับความสามารถ และ 2) เป็นการประเมินผลเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการเรียนรู้ของผู้เรียนรวมทั้งเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการสอนของครูผู้สอน (บุญเลี้ยง ทุมทอง. 2556 : 344)

ด้านมาตรฐานด้านการเรียนการสอนนั้น ครูจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเป้าหมายของการจัดการศึกษา รู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล สามารถจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและสามารถนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อพัฒนาผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการประเมินผลการเรียนการสอนด้วยวิธีการที่หลากหลาย รู้จักปรับเปลี่ยนวิธีการเรียนการสอนและนำการวิจัยมาใช้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, องค์การมหาชน. 2549 : 11) ครูยุคใหม่ในทศวรรษที่สองจะเป็นยุทธศาสตร์การทำงานเชิงระบบที่มุ่งเน้นการพัฒนาตั้งแต่ระบบการผลิตครูก่อนประจำการ การพัฒนาครูประจำการ รวมทั้งการสร้าง ความมั่นใจในวิชาชีพ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งครูประจำการที่มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการพัฒนานั้นได้มุ่งเน้นระบบการปฏิบัติที่โรงเรียนเป็นฐานสำคัญที่เรียกว่าใช้โรงเรียนเป็นฐานการพัฒนา (School-Based Management) เพื่อส่งผลกระทบต่อผู้เรียนเป็นสำคัญ (สุรศักดิ์ ปาเย. 2553 : 8) ในการพัฒนาคุณภาพของนักเรียน จึงขึ้นอยู่กับกระบวนการที่ครูใช้มากที่สุด ทั้งการพัฒนานักเรียนด้านความรู้ ความคิดความรู้สึกและการปฏิบัติ ครูจึงควรปรับปรุงวิธีการสอนให้เหมาะสมกับกาลสมัยและสอนให้ถูกหลักวิชานั้นๆ

ซึ่งในปัจจุบันปัญหาที่ครูพบในการจัดการเรียนรู้มีอยู่มากมาย ทุกปัญหาเป็นสิ่งที่ครูเกี่ยวข้องโดยตรง และเข้าใจสภาพพื้นฐานของปัญหาเป็นอย่างดี ปัญหาที่พบ ได้แก่ปัญหาเกี่ยวกับตัวผู้เรียนหรือนักศึกษา ในด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย เช่น ความรู้และทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เจตคติต่อการเรียนหรือรายวิชาต่างๆ ความรับผิดชอบ วินัยในการเรียน รูปแบบการเรียน ความกดดัน ตลอดจนทักษะในการทำงานต่างๆ เป็นต้น ปัญหาเกี่ยวกับตัวผู้สอน เช่น ความพร้อมในการสอน ความรู้ความสามารถในเนื้อหาวิชาเทคนิคการสอน ทักษะการใช้เทคโนโลยีในการสอน การทดลองนวัตกรรมหรือรูปแบบการสอน การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ดังนั้นในการแก้ปัญหาครูจึงต้องออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เป็นระบบซึ่งองค์ประกอบของการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เป็นระบบ ได้แก่องค์ประกอบในด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ความสำเร็จในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ จึงขึ้นอยู่กับ “ความสอดคล้อง” (Congruence) ระหว่างองค์ประกอบต่างๆ เหล่านี้ ที่จะต้องช่วยสนับสนุนซึ่งกันและกัน สามารถทำงานอย่างสอดคล้องกันอย่างมีเป้าหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อแก้ปัญหา หรือเพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการศึกษาอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งในที่นี้ก็คือ การทำให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่าง ที่ค่อนข้างจะถาวร อย่างไรก็ตาม แม้ว่าการจัดระบบดังกล่าวจะค่อนข้างมีขั้นตอนที่ชัดเจนและมีลักษณะที่เคร่งครัดอยู่มากแต่ต้องอาศัยการดำเนินการที่ค่อนข้างจะยืดหยุ่นพอสมควร เนื่องจากระบบการเรียนการสอนเป็นระบบมีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของมนุษย์ จึงมิใช่ระบบที่ถูกจำกัดให้เป็นเส้นตรง (fixed linear) หรือจะต้องเป็นไปตามลำดับขั้นตอนอันเปลี่ยนแปลงไม่ได้แต่ในแต่ละองค์ประกอบจะต้องสามารถดำเนินการสลับย้อนกลับไปได้ตลอดเวลาเพื่อปรับปรุงให้การเรียนการสอนเกิดประสิทธิภาพสูงสุดอยู่เสมอ (เฉลิมลาภ ทองอาจ. 2555 : 1)

การจัดการเรียนรู้ที่ดีย่อมทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ดีผู้สอนเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการทำให้ผู้เรียนเกิดการ เรียนรู้ ผู้สอนที่สอนอย่างมีหลักการมีความรู้และมีทักษะ จะช่วยให้ผู้เรียน เรียนอย่างมีความหมายและมีคุณค่าโดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันนี้กระบวนการเรียนรู้มิได้จำกัดว่าจะต้องเกิดขึ้นเฉพาะในห้องเรียนเท่านั้น ดังนั้นการจัดการเรียนรู้ หรือที่เรียกกันว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จึงเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งที่ผู้สอนจะต้องเรียนรู้ให้เข้าใจและนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้องและสัมฤทธิ์ผล (มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์. 2553 : 1)

กลยุทธ์ของสำนักงานสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในข้อที่ 4 จะต้องพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

สกลนคร เขต 3 ได้กำหนดเป้าประสงค์ คือ นักเรียนทุกคนต้องมีความรู้ ทักษะและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีและภาษาอังกฤษในการสื่อสาร ครูจะต้องมีความรู้ ความสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้เต็มศักยภาพ และกำหนดจุดเน้น คือ นักเรียนต้องมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นและครูจะต้องจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีผู้บริหารต้องอำนวยความสะดวกจัดการเรียนรู้ให้แก่ครู ดังนั้น ครูจึงเป็นผู้ที่มีบทบาทและความสำคัญในการจัดการเรียนเรียนรู้ให้แก่นักเรียนเป็นอย่างยิ่ง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3. 2556 : 7)

จากผลการวิจัย ภัทรพร ประสงค์สุข พบว่า กระบวนการเรียนการสอนที่มีคุณภาพประกอบไปด้วย 3 ขั้นตอน คือ ขั้นเตรียมการสอน ขั้นปฏิบัติการสอน และขั้นหลังการสอน (ภัทรพร ประสงค์สุข. 2547 : 131-133) และสุรัชย์ จิรมณี (2553 : 141-143) ได้พัฒนาตัวบ่งชี้คุณภาพการปฏิบัติงานด้านการสอนของครูผู้สอนช่วงที่ 3-4 พบว่า องค์ประกอบของการปฏิบัติงานด้านการสอนของครูสอนมี 3 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบขั้นเตรียมการก่อนสอน องค์ประกอบขั้นปฏิบัติการสอน และองค์ประกอบขั้นปฏิบัติการหลังการสอน ดังนั้นครูผู้สอนควรมีวิธีการหรือมีการวางแผนงานในการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่ดี ที่มีประสิทธิภาพ จะเห็นได้จากครูที่ประสบผลสำเร็จ ในการพัฒนางานด้านการสอนมักจะคิดค้นสร้างสรรค์งานของตนเองส่วนมากจะเป็นการวางแผนงานที่ดี ทำให้มองเห็นภาพของงานตลอดแนวแล้วจึงลงมือปฏิบัติจริงตามแผนงานที่วางเอาไว้ หลังจากนั้นจึงทำการวัดและประเมินผลเพื่อปรับปรุงพัฒนางานให้ดียิ่งขึ้น อย่างจริงจังและต่อเนื่อง

ตัวบ่งชี้เป็นตัวแปรประกอบหรือองค์ประกอบที่มีค่าแสดงถึงลักษณะหรือปริมาณของสภาพที่ต้องการศึกษาเฉพาะจุดหรือช่วงเวลาหนึ่ง ค่าของตัวบ่งชี้ระบุ/บ่งบอกถึงสภาพที่ต้องการศึกษาเป็นองค์รวมอย่างกว้างๆ แต่มีความชัดเจนเพียงพอที่จะใช้ในการเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้เพื่อประเมินสภาพที่ต้องการศึกษาได้ และใช้ในการเปรียบเทียบระหว่างจุดหรือช่วงเวลาที่แตกต่างกันเพื่อให้ทราบถึงความเปลี่ยนแปลงของสภาพที่ต้องการศึกษาได้ (นงลักษณ์ วิรัชชัย. 2551 : 6-7) ในการพัฒนาตัวบ่งชี้เป็นกระบวนการในการลดปริมาณและความซับซ้อนของข้อมูลเพื่อให้ได้สารสนเทศเชิงปริมาณสำหรับ ตัวบ่งชี้คุณลักษณะของสิ่งที่ต้องการศึกษาหรือผลการดำเนินงานของระบบใดระบบหนึ่ง นอกจากนั้นยังสามารถใช้เป็นตัวแทนคุณลักษณะของสิ่งที่ต้องการศึกษา

สำหรับการสร้างและพัฒนาตัวบ่งชี้ขึ้น (Johnstone. 1981 : 33-38) กำหนดวิธีการสร้างตัวบ่งชี้ไว้ 3 วิธีคือ 1) สร้างตัวบ่งชี้โดยอาศัยนิยามเชิงปฏิบัติการ (The Pragmatic Definition of an Indicator) เป็นการสร้างตัวบ่งชี้และกำหนดน้ำหนักความสำคัญโดยผู้สร้างหรือผู้พัฒนาตัวบ่งชี้เอง 2) สร้างตัวบ่งชี้โดยอาศัยนิยามเชิงทฤษฎี (The Theoretical Definition of an Indicator) เป็นการสร้างตัวบ่งชี้และกำหนดความสำคัญโดยยึดเหตุผลทางทฤษฎี และ 3) สร้างตัวบ่งชี้โดยอาศัยข้อมูลเชิงประจักษ์ (The Empirical Definition of an Indicator) เป็นการสร้างตัวบ่งชี้และกำหนดน้ำหนักความสำคัญโดยใช้วิธีการทางสถิติ เช่นการใช้ Factor Analysis, Cluster Analysis, Discrimination Analysis อย่างไรก็ตามในทางปฏิบัติวิธีแรกยังไม่เป็นที่นิยมปฏิบัติ วิธีการที่มักนิยมปฏิบัติคือ ใช้วิธีการสร้างโดยอาศัยนิยามเชิงทฤษฎีและอาศัยข้อมูลเชิงประจักษ์ นอกจากนี้การกำหนดน้ำหนักความสำคัญยังส่งผลต่อการคัดเลือกองค์ประกอบที่จะไปประเมิน ซึ่งในการกำหนดน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรไม่มีหลักเกณฑ์ตายตัวว่าควรใช้วิธีการใดจึงจะมีความเหมาะสมมากที่สุดขึ้นอยู่กับธรรมชาติของตัวแปรและตัวบ่งชี้ที่พัฒนาขึ้น การกำหนดน้ำหนักความสำคัญให้แต่ละตัวบ่งชี้ในทางปฏิบัติควรใช้หลักการทฤษฎีควบคู่กันกับการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ วิธีการใช้ข้อมูลเชิงทฤษฎีให้ผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตัดสินวิธีนี้อาจทำให้เกิดอคติหรือความลำเอียงได้แต่เป็นวิธีที่นิยมมาก เพราะเป็นวิธีที่ง่าย ไม่ยุ่งยาก และมีความสะดวกในการรวบรวมข้อมูลค่าใช้จ่ายน้อย ดังพบในงานวิจัยของ ภัทรพร ประสงค์สุข (2547 : บทคัดย่อ) ; วารุณี ทีนา (2551 : บทคัดย่อ) ; วุฒิกร ป้อมมะรัง (2552 : บทคัดย่อ) ; กฤษราวรรณ เสวีพงศ์ (2554 : บทคัดย่อ) และรัชชานนท์ ภูผิวำ (2556 : บทคัดย่อ) แต่วิธีการใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นการใช้หลักการทาง

สถิติในการวิเคราะห์ อาจมีความยุ่งยากซับซ้อนใช้ค่าใช้จ่ายสูง แต่ช่วยลดความลำเอียงของข้อมูลมีความเที่ยงและความตรงสูง วิธีการกำหนดน้ำหนักจากข้อมูลเชิงประจักษ์ที่นิยมใช้ ได้แก่การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ การวิเคราะห์องค์ประกอบ การวิเคราะห์จำแนก หรือการวิเคราะห์สหสัมพันธ์คาโนนิคอล ซึ่งการวิเคราะห์องค์ประกอบนับเป็นวิธีที่นิยมใช้กำหนดน้ำหนักความสำคัญในแต่ละองค์ประกอบ ดังพบในงานวิจัยของ ปริญา เรืองทิพย์ (2550 : บทคัดย่อ) ; อรพิน สีแก้ว (2550 : บทคัดย่อ) ; ประยูร เจริญสุข (2553 : บทคัดย่อ) ; สุรัชชัย จีมี (2553 : บทคัดย่อ) ; อภาภรณ์ ราชพัฒน์ (2554 : บทคัดย่อ) และวันเพ็ญ นันทะศรี (2555 : บทคัดย่อ)

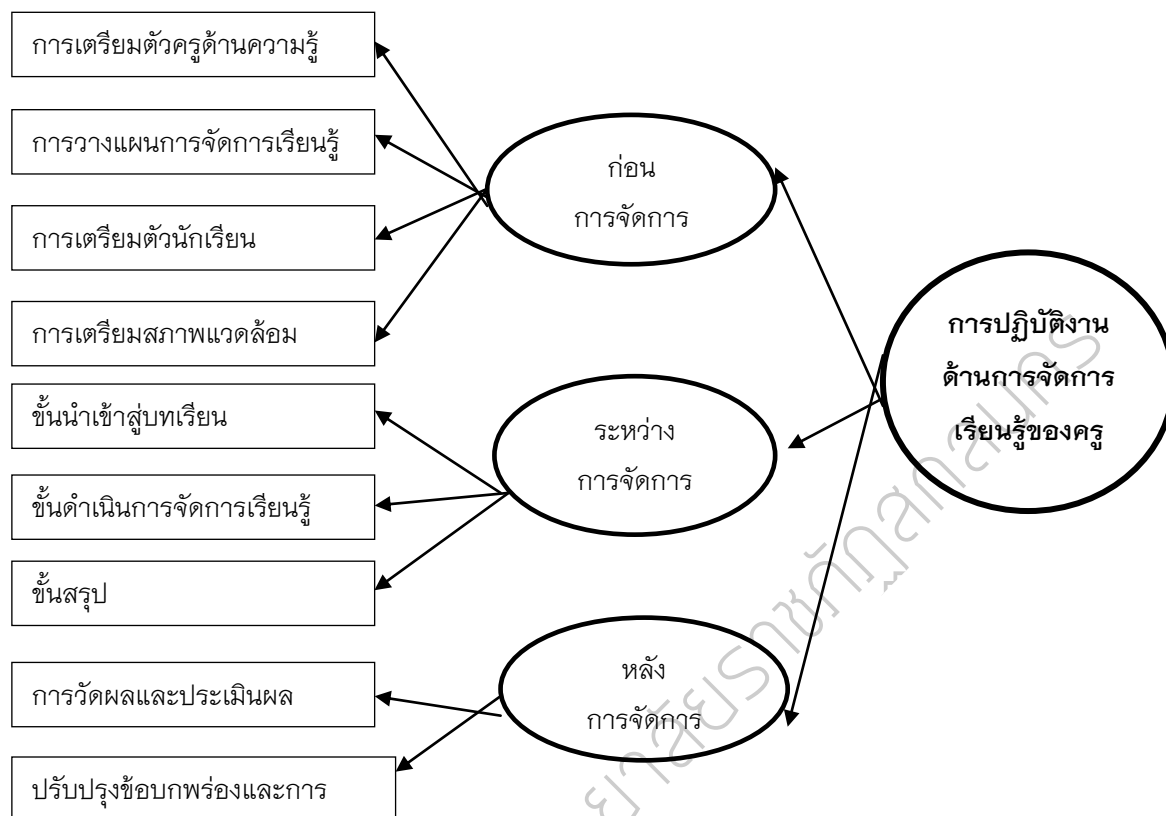
จากปัญหาและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นครูปฏิบัติงานจัดการเรียนรู้อยู่ จึงมีความสนใจที่จะพัฒนาตัวบ่งชี้การปฏิบัติงานด้านการจัดการเรียนรู้ของครู โดยการตรวจสอบความกลมกลืนของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ด้วยวิธีการวิเคราะห์โมเดลลิสเรล และอาศัยการศึกษาจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ที่ดีที่มีประสิทธิภาพของนักวิชาการ ตลอดจนรูปแบบการจัดการเรียนรู้ในแบบต่างๆ นำมาวิเคราะห์งานด้านการจัดการจัดการเรียนรู้อยู่ เพื่อสร้างกรอบแนวคิดในการสร้างตัวบ่งชี้การปฏิบัติงานด้านการจัดการเรียนรู้ของครู อันจะนำมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาด้านการเรียนการสอนของครูผู้ให้ดียิ่งขึ้น ใช้เป็นเครื่องตรวจสอบการปฏิบัติงานของตนเอง ส่วนผู้บริหารสามารถนำไปพิจารณาการตัดสินผลการปฏิบัติงานของครูที่อยู่ได้บังคับบัญชา ให้มีมาตรฐานใกล้เคียงกัน ผู้วิจัยเชื่อว่าจะได้ตัวบ่งชี้การปฏิบัติงานด้านการจัดการเรียนรู้ของครูที่เหมาะสมถูกต้อง อันจะนำไปสู่การพัฒนาด้านการเรียนการสอน ตลอดจนเป็นการพัฒนาด้านการศึกษาโดยส่วนรวมต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้การปฏิบัติงานด้านการจัดการเรียนรู้ของครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3
2. เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลตัวบ่งชี้การปฏิบัติงานด้านการจัดการเรียนรู้ของครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาตัวบ่งชี้การปฏิบัติงานด้านการจัดการเรียนรู้ของครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานด้านการจัดการเรียนรู้ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ในปีการศึกษา 2557 จำนวน 1,959 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานด้านการจัดการเรียนรู้ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ในปีการศึกษา 2557 จำนวน 420 คน โดยใช้กฎอัตราส่วนระหว่างจำนวนกลุ่มตัวอย่างกับจำนวนประชากรมีเตอร์ 20 : 1 ตามแนวคิดของ Gold (1980 อ้างถึงใน นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542) ส่วน Hair และคณะ (1988 อ้างใน สมคิด สร้อยน้ำ, 2547) กล่าวว่า การวิเคราะห์หองค์ประกอบควรใช้กลุ่มตัวอย่างขนาด 100 หน่วย เป็นอย่างน้อย ส่วน Comrey & Lee (1992) เมื่อพิจารณาจากเกณฑ์ 5 ระดับ คือ จำนวน 500 คน ถือว่าดีมาก (Excellent) งานวิจัยเรื่องนี้มีจำนวนประชากรมีเตอร์ 9 ประชากรมีเตอร์ จะทำให้ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 180 คน แต่ในงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่าง 420 คน ซึ่งถือว่าไม่ต่ำกว่าเกณฑ์และเป็นไปตามที่นักวิจัยและนักสถิติได้ให้แนวทางไว้ อันจะทำให้การวิเคราะห์หองค์ประกอบมีความแม่นยำและสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์มากยิ่งขึ้น (พิมพ์กา ธรรมสิทธิ์, 2552) กลุ่มตัวอย่าง 420 คน ได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถามที่ประกอบด้วยข้อคำถามใน 3 องค์ประกอบหลัก 9 องค์ประกอบย่อย และ 62 ตัวบ่งชี้ ลักษณะของแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย จำแนกออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามปลายปิด (Close – ended Question) เกี่ยวกับสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง ให้ข้อมูล (informant) เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ได้แก่ เพศ อายุ โรงเรียนสังกัดอำเภอ ตำแหน่ง วุฒิการศึกษาสูงสุดและประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเป็นแบบมาตราประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามรูปแบบของ Likert's Scale

วิธีรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยมีหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลเพื่อทำวิทยานิพนธ์จากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เพื่อขอความอนุเคราะห์จากผู้อำนวยการโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ที่เป็นหน่วยวิจัยเพื่อใช้ในการตอบแบบสอบถาม

2. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถาม และหนังสือขอความร่วมมือเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองและทางไปรษณีย์จำนวน 420 ฉบับ พร้อมทั้งระบุเวลาให้ผู้ตอบส่งแบบสอบถามคืนภายใน 4 สัปดาห์ หรือเร็วที่สุดเท่าที่ผู้ตอบจะกรุณาได้ เมื่อผู้ตอบแบบสอบถามตอบเรียบร้อยแล้ว ให้ส่งแบบสอบถามมายังผู้วิจัยตามที่อยู่ซึ่งได้พิมพ์ติดไว้ที่แบบสอบถาม

3. ตรวจสอบและคัดแยกแบบสอบถามที่สมบูรณ์เพื่อนำแบบสอบถามที่ได้รับไปทำการวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนต่อไป และหากพบว่าครูผู้สอนยังไม่ส่งแบบสอบถามคืนตามกำหนดผู้วิจัยจะส่งหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามอีกครั้งและส่งไปทางไปรษณีย์ด่วน (EMS) ได้รับแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์จำนวน 420 ฉบับคิดเป็นร้อยละ 100 ของแบบสอบถามจากครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

4. นำแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์มาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดเพื่อวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลและเกณฑ์การแปลความ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม คอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เพื่อหาค่าสถิติต่างๆ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง เป็นการวิเคราะห์เพื่อให้ทราบลักษณะภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ โรงเรียนสังกัดอำเภอ ตำแหน่ง วุฒิการศึกษาสูงสุดและประสบการณ์ในการทำงาน โดยใช้ค่าความถี่และค่าร้อยละ

2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความเหมาะสมของตัวบ่งชี้การปฏิบัติงานการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ (Correlation Analysis) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ด้วยวิธีของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation(r))

4. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) เพื่อทดสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลโครงสร้างองค์ประกอบและกำหนดน้ำหนักตัวแปรย่อยที่ใช้ในการสร้างตัวบ่งชี้กับข้อมูลเชิงประจักษ์

การตรวจสอบความกลมกลืนของโมเดลการวิจัยกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผู้วิจัยใช้ค่าสถิติที่จะตรวจสอบ ดังนี้

1. ค่าไคสแควร์ (chi-square statistics)

2. ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (Goodness-of-fit Index : GFI)

3. ดัชนีวัดความกลมกลืนที่ปรับแล้ว (Adjusted Goodness-of-fit Index : AGFI)

4. ค่าความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์ (Root Mean Square Error of Approximation: RMSEA)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปตามความมุ่งหมายของการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการพัฒนาตัวบ่งชี้การปฏิบัติงานด้านการจัดการเรียนรู้ของครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 พบว่า ได้องค์ประกอบการปฏิบัติงานด้านการจัดการเรียนรู้ของครูมี จำนวน 3 องค์ประกอบหลัก 9 องค์ประกอบย่อย 62 ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย ด้านก่อนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 24 ตัวบ่งชี้ ด้านระหว่างการจัดการเรียนรู้ จำนวน 24 ตัวบ่งชี้ และด้านหลังการจัดการเรียนรู้ จำนวน 14 ตัวบ่งชี้ ดังต่อไปนี้

1.1 องค์ประกอบหลัก ด้านก่อนการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 4 องค์ประกอบย่อย โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ 1) ด้านการเตรียมตัวครูด้านความรู้ 2) ด้านการเตรียมสภาพแวดล้อม 3) ด้านการเตรียมตัวนักเรียน และ 4) ด้านการวางแผนจัดการเรียนรู้ เมื่อพิจารณาองค์ประกอบหลัก ด้านก่อนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีจำนวน 24 ตัวบ่งชี้ มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ตัวบ่งชี้ทุกตัวมีค่าเฉลี่ยผ่านเกณฑ์

1.2 องค์ประกอบหลัก ด้านระหว่างการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 3 องค์ประกอบย่อย โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ 1) ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน 2) ขั้นสรุป และ 3) ขั้นดำเนินการจัดการเรียนรู้ เมื่อพิจารณาภาพรวมองค์ประกอบหลัก ด้านระหว่างการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีจำนวน 24 ตัวบ่งชี้ มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ตัวบ่งชี้ทุกตัว มีค่าเฉลี่ยผ่านเกณฑ์

1.3 องค์ประกอบหลัก ด้านหลังการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 2 องค์ประกอบย่อย โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ 1) ด้านการวัดผลและประเมินผล และ 2) ด้านการปรับปรุงข้อบกพร่องและพัฒนา เมื่อพิจารณาภาพรวมองค์ประกอบหลัก ด้านหลังการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีจำนวน 14 ตัวบ่งชี้ มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ตัวบ่งชี้ทุกตัว มีค่าเฉลี่ยผ่านเกณฑ์

2. ผลการทดสอบความสอดคล้องของโมเดลโครงสร้างการปฏิบัติงานด้านการจัดการเรียนรู้ของครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 กับข้อมูลเชิงประจักษ์ สรุปตามขั้นตอนการวิเคราะห์ ได้ดังนี้

2.1 การวิเคราะห์การสร้างสเกลองค์ประกอบการปฏิบัติงานด้านการจัดการเรียนรู้ของครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ซึ่งก่อนการวิเคราะห์ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ความสัมพันธ์ ระหว่างตัวบ่งชี้ทั้ง 62 ตัวบ่งชี้ พบว่า สหสัมพันธ์ระหว่างตัวบ่งชี้ในแต่ละโมเดลมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($p < .01$) ทุกค่า สรุปได้ว่าโมเดลมีความเหมาะสมที่จะนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบ เมื่อนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบ พบว่า โมเดลตามสมมติฐานการวิจัยสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ คำนวณหาค่าขององค์ประกอบของตัวบ่งชี้มีนัยสำคัญทางสถิติทุกค่า แสดงว่าตัวบ่งชี้ทั้ง 62 ตัวบ่งชี้ เป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญขององค์ประกอบการปฏิบัติงานด้านการจัดการเรียนรู้ของครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3

2.2 การวิเคราะห์การพัฒนาตัวบ่งชี้รวมการปฏิบัติงานด้านการจัดการเรียนรู้ของครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 เป็นการพัฒนาจากสเกลองค์ประกอบการปฏิบัติงานด้านการจัดการเรียนรู้ของครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง พบว่ามีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่าไค-สแควร์ (χ^2) มีค่าเท่ากับ 14.53 ไม่มีนัยสำคัญ ค่า df เท่ากับ 17 เมื่อพิจารณาค่า : χ^2/df มีค่าเท่ากับ .854 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ คือ ต่ำกว่า 2 นอกจากนี้ ยังพบว่าค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) มีค่าเท่ากับ .99 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว

(AGFI) มีค่าเท่ากับ 0.98 และค่าความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์ (RMSEA) เท่ากับ 0.000 (Chi-Square = 14.53, df = 17, P-value=.62963, RMSEA = .000) เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยขออภิปรายผลการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ผลการพัฒนาตัวบ่งชี้การปฏิบัติงานด้านการจัดการเรียนรู้ของครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 พบว่าตัวบ่งชี้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตัวบ่งชี้ทุกตัวมีค่าเฉลี่ยผ่านเกณฑ์ คือค่าเฉลี่ยเท่ากับหรือมากกว่า 3.00 เพื่อคัดสรรกำหนดไว้ในโมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างแสดงให้เห็นว่าองค์ประกอบทั้ง 3 องค์ประกอบคือ ก่อนการจัดการเรียนรู้ ระหว่างการจัดการเรียนรู้ และหลังการจัดการเรียนรู้ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการปฏิบัติงานด้านการจัดการเรียนรู้ของครู ซึ่งสอดคล้องกับกรอบแนวคิดในการวิจัยและสมมุติฐานการวิจัย รวมทั้งสอดคล้องกับแนวคิดหลักการ ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานด้านจัดการเรียนรู้ของครู แล้วนำข้อมูลมาร่างตัวบ่งชี้สร้างแบบสอบถามเพื่อหาคุณภาพตัวบ่งชี้การปฏิบัติงานด้านการจัดการเรียนรู้ของครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ถึงผู้เชี่ยวชาญ เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา ผู้วิจัยวิเคราะห์หาความตรงเชิงเนื้อหา ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) โดยทุกตัวมีค่า IOC อยู่ระหว่าง .80-1.00 แล้วผู้วิจัยทำสอบถามถึงครูผู้สอน เพื่อวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ซึ่งปรากฏว่าแบบสอบถามโดยภาพรวม มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .98 จึงถือว่า ตัวบ่งชี้ใช้ได้ทุกตัว สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัทรพร ประสงค์สุข (2547 : 131) ; ประยูร เจริญสุข (2553 : 209) ; สุรัชชัย จิมมี (2553 : 141) ; อารัตน์ ราชพัฒน์. (2554 : 141) ; กฤษราวรรณ เสวีวงศ์ (2556 : 133) และรัชชานนท์ ภูผาคำ (2556 : 103) ที่พัฒนาตัวบ่งชี้ตามขั้นตอนดังกล่าวจนได้ตัวบ่งชี้ที่สอดคล้องกับงานวิจัย นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้ดำเนินการพัฒนาตัวบ่งชี้ตามขั้นตอนของ Johnstone. 1981; Burstein, Oakes, and Guiton. 1992; Nardo, et al, 2005 (อ้างถึงใน นงลักษณ์ วิรัชชัย. 2551) ที่ได้ดำเนินการพัฒนาตัวบ่งชี้ 6 ขั้นตอนคือ ขั้นตอนการกำหนดวัตถุประสงค์ของการพัฒนาตัวบ่งชี้ การนิยามตัวบ่งชี้ การรวบรวมข้อมูล การสร้างตัวบ่งชี้ การตรวจสอบคุณภาพตัวบ่งชี้ และการนำเสนอรายงาน

2. ผลการวิเคราะห์โมเดลตัวบ่งชี้การปฏิบัติงานด้านการจัดการเรียนรู้ของครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 พบว่าโมเดลตัวบ่งชี้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์และมีนัยสำคัญทางสถิติทุกค่า แสดงให้เห็นว่า องค์ประกอบหลักของการปฏิบัติงานด้านการจัดการเรียนรู้ของครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ทั้ง 3 องค์ประกอบคือ 1) ด้านก่อนการจัดการเรียนรู้ 2) ระหว่างการจัดการเรียนรู้ และ 3) ด้านหลังการจัดการเรียนรู้ ถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการปฏิบัติงานด้านการจัดการเรียนรู้ของครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ซึ่งสอดคล้องกับกรอบแนวคิดในการวิจัยและสมมุติฐานการวิจัย ดังนั้นองค์ประกอบหลักของการปฏิบัติงานด้านการจัดการเรียนรู้ของครู ทั้ง 3 องค์ประกอบหลักจึงประกอบด้วยตัวบ่งชี้รวมการปฏิบัติงานด้านการจัดการเรียนรู้ของครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ทั้ง 62 ตัวบ่งชี้ ดังนี้

2.1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองของตัวบ่งชี้ การปฏิบัติงานด้านการจัดการเรียนรู้ของครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 พบว่า ทั้ง 3 องค์ประกอบ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของ การปฏิบัติงานด้านการจัดการเรียนรู้ของครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ได้เนื่องจากเป็นองค์ประกอบที่มีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง โดยด้านก่อนการจัดการเรียนรู้ (BFL) มีน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 1.00 ด้านระหว่างการจัดการเรียนรู้ (BWL) มีน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ .98 และ

ด้านหลัง การจัดการเรียนรู้ (AFL) มีน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ .95 ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นครูผู้สอน ได้ให้ความสำคัญกับองค์ประกอบด้านก่อนการจัดการเรียนรู้เป็นอันดับแรก ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการที่จะจัดการเรียนรู้ให้ประสบผลสำเร็จได้นั้นครูจะต้องมีการเตรียมตัวก่อนการจัดการเรียนรู้เป็นอันดับแรกซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน. 2549 : 11) กล่าวว่า ในด้านมาตรฐานด้านการเรียนการสอนนั้น ก่อนการจัดการเรียนรู้ ครูจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเป้าหมายของการจัดการศึกษา รู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล สามารถจัดการเรียน การสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อพัฒนาผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ (2553 : 1) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ที่ดียอมทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี ผู้สอนเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ผู้สอนที่สอนอย่างมีหลักการมีความรู้และมีทักษะ มีการวางแผนก่อนการจัดการเรียนรู้ที่ดี จะช่วยให้ผู้เรียน เรียนอย่างมีความหมายและมีคุณค่าโดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันนี้กระบวนการเรียนรู้ไม่ได้จำกัดว่าจะต้องเกิดขึ้นเฉพาะในห้องเรียน และคณาจารย์ เสกเมธี (2550 : 149) ครูที่จัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพนั้น จะต้องมีความสามารถด้านการสอน มีการจัดเตรียมการสอนล่วงหน้าเป็นอย่างดี โดยใช้ประสบการณ์ของตนเองเป็นสำคัญ และจากการสังเกตการสอนและการศึกษาเอกสารจากโครงสร้างของหลักสูตร การกำหนดโครงการสอนรายภาคเรียนและแผนการจัดการเรียนรู้ จัดเตรียมการสอนล่วงหน้า

2.2 ตัวบ่งชี้การปฏิบัติงานด้านการจัดการเรียนรู้ของครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ทั้ง 3 องค์ประกอบหลัก 9 องค์ประกอบย่อย และตัวบ่งชี้ 62 ตัวบ่งชี้ ที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ พบว่า ตัวบ่งชี้ทั้ง 62 ตัวบ่งชี้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากขึ้นไป ซึ่งเกินเกณฑ์ที่กำหนด ดังนั้นจึงสามารถเป็นตัวบ่งชี้การปฏิบัติงานด้านการจัดการเรียนรู้ของครูได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ตัวบ่งชี้ ที่พบว่า ตัวบ่งชี้ทั้ง 62 ตัวบ่งชี้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factors Loading) เกิน .30 และมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงให้เห็นว่า เป็นตัวบ่งชี้ องค์ประกอบย่อยที่สามารถวัดองค์ประกอบหลักได้ เนื่องจากตัวแปรมีความคลาดเคลื่อนน้อย โดยพิจารณาจากผลการวิเคราะห์ในส่วนของสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ มีความสอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า ซึ่งมีข้ออภิปรายเกี่ยวกับตัวบ่งชี้ตามลำดับในแต่ละองค์ประกอบ มีดังนี้

2.2.1 องค์ประกอบหลัก ด้านก่อนการจัดการเรียนรู้

ค่าน้ำหนักองค์ประกอบหลักของด้านก่อนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งประกอบไปด้วย 4 องค์ประกอบย่อย 24 ตัวบ่งชี้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factors Loading) เกิน 0.30 และมีนัยสำคัญทางสถิติ อภิปรายผลดังนี้

2.2.1.1 ค่าน้ำหนักขององค์ประกอบย่อยด้านการเตรียมตัวครูด้านความรู้ ผลการวิจัย พบว่า ทุกองค์ประกอบย่อยมีค่าน้ำหนักสูงกว่า .30 ตัวบ่งชี้ที่มีค่าน้ำหนักมากที่สุดคือ มีความรู้เกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียน ทั้งนี้ เนื่องจากครูที่ทำหน้าที่ในการจัดการเรียนรู้นั้น จะต้องมีความรู้ความเข้าใจในการทำวิจัยในชั้นเรียนเพราะ การวิจัยในชั้นเรียนนั้นเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนการสอน เพื่อแก้ไขปัญหาของการจัดการเรียนการสอนของครูยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (2542 : 7) ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการวิจัยในมาตรา 24 (5) โดยกำหนดให้ผู้สอนสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ และ ในมาตรา 30 ระบุให้มีการส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถทำการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ อุบล ศรีทอง (2553 : 74)

2.2.1.2 ค่าน้ำหนักขององค์ประกอบย่อยด้านการวางแผนการจัดการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่าทุกองค์ประกอบย่อยมีค่าน้ำหนักสูงกว่า .30 ตัวบ่งชี้ที่มีค่าน้ำหนักมากที่สุด มีการวางแผนการผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอนไว้ล่วงหน้า ทั้งนี้เนื่องจาก ในกิจกรรมก่อนการจัดการเรียนรู้ จะมีการวางแผนว่าจะจัดการเรียนก่อนสอนอย่างไรแล้วนั้นก็จะต้องมีการวางแผนการผลิตสื่อและการใช้สื่อการเรียนการสอนไว้ล่วงหน้า เมื่อเวลาดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ก็จะได้รับสื่อ การสอนที่พร้อมใช้งาน ซึ่งสอดคล้องกับตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน. 2548 : 40-45) มาตรฐานที่ 10.4 มีความสามารถ ใช้สื่อ เทคโนโลยีนวัตกรรม และแหล่งเรียนรู้ในการพัฒนาการเรียนรู้ของตนเองและผู้เรียนและสอดคล้องกับงานวิจัยของ คอคาริยะห์ เสกเมธิ (2550 : 150); สุรัชย์ จีมี (2553 : 145) อุบล ศรีทอง (2553 : 13) และอาภารัตน์ ราชพัฒน์ (2554 : 41)

2.2.1.3 ค่าน้ำหนักขององค์ประกอบด้านการเตรียมตัวนักเรียนผลการวิจัยพบว่า ทุกองค์ประกอบย่อยมีค่าน้ำหนักสูงกว่า .30 ทุกตัวบ่งชี้ที่มีค่าน้ำหนักมากที่สุดคือ มีข้อมูลแสดงจำนวนนักเรียนที่จำเป็นต้องสอนซ่อมเสริม ทั้งนี้เนื่องจาก ในด้านการเตรียมตัวนักเรียนนั้น จะเห็นว่าครูให้ความสำคัญการแสดงข้อมูลนักเรียนที่ต้องสอนซ่อมเสริม เพราะการสอนซ่อมเสริม มีบทบาทสำคัญยิ่งในการจัดการเรียนการสอนทุกวิชาให้มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เพราะผู้เรียนมีความแตกต่างระหว่างบุคคล จึงต้องการจัดการเรียนการสอนที่แตกต่างกัน การสอนซ่อมเสริมเป็นการจัดการเรียนการสอนลักษณะหนึ่ง ซึ่งตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของภักพร ประสงค์สุข (2547 : 136) และอุบล ศรีทอง (2553 : 71)

2.2.1.4 ค่าน้ำหนักขององค์ประกอบด้านการเตรียมสภาพแวดล้อมผลการวิจัยพบว่า ทุกองค์ประกอบย่อยมีค่าน้ำหนักสูงกว่า .30 ตัวบ่งชี้ที่มีค่าน้ำหนักมากที่สุดคือ มีสื่อและวัสดุอุปกรณ์ในการเรียนการสอนอย่างพอเพียง ทั้งนี้เนื่องจาก สื่อการเรียนการสอนมีความสำคัญในกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ของครู ครูจะให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรง ได้เห็นและได้สัมผัสจริง ดังนั้นสื่อจึงมีความสำคัญต่อกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ของครู ซึ่งสอดคล้องกับตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน. 2548 : 40-45) มาตรฐานที่ 10.4 มีความสามารถ ใช้สื่อ เทคโนโลยีนวัตกรรม และแหล่งเรียนรู้ในการพัฒนาการเรียนรู้ของตนเองและผู้เรียนและสอดคล้องกับงานวิจัยของ Renold (1998 : 50) คอคาริยะห์ เสกเมธิ (2550 : 150); สุรัชย์ จีมี (2553 : 145); อุบล ศรีทอง (2553 : 13) และอาภารัตน์ ราชพัฒน์ (2554 : 41)

จะเห็นว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าการจัดการเรียนรู้นั้น ครูจะต้องมีสื่อและวัสดุอุปกรณ์ในการเรียนการสอนอย่างพอเพียง สุรัชย์ จีมี (2553 : 145) กล่าวว่า ในการเตรียมตัวการจัดการเรียนรู้นั้น ครูจะต้องผลิตสื่อให้เพียงพอต่อความต้องการของผู้ใช้ และอุบล ศรีทอง (2553 : 13) กล่าวว่า ครูควรมีสื่อการสอนที่หลากหลาย ทำง่าย และวัสดุอุปกรณ์ในการเรียนการสอนอย่างพอเพียง

2.2.2 องค์ประกอบหลัก ด้านระหว่างการจัดการเรียนรู้

ค่าน้ำหนักขององค์ประกอบหลักของด้านระหว่างการจัดการเรียนรู้ ซึ่งประกอบไปด้วย 3 องค์ประกอบย่อย 24 ตัวบ่งชี้ มีค่าน้ำหนักขององค์ประกอบ (Factors Loading) เกิน 0.30 และมีนัยสำคัญทางสถิติ อภิปรายผล ดังนี้

2.2.2.1 ค่าน้ำหนักขององค์ประกอบย่อยขั้นนำเข้าสู่บทเรียน การวิจัยพบว่า ทุกองค์ประกอบย่อยมีค่าน้ำหนักสูงกว่า .30 ตัวบ่งชี้ที่มีค่าน้ำหนักมากที่สุดคือ ใช้เทคนิคการนำเข้าสู่บทเรียนที่หลากหลายเหมาะสมกับเนื้อหาที่จะสอนและวัยของนักเรียน ทั้งนี้เนื่องจากในขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ จำเป็นจะต้องมีเทคนิคการนำเข้าสู่บทเรียนที่หลากหลายและต้องเหมาะสมกับเนื้อหาที่จะสอนและเหมาะสมกับวัยของผู้เรียนด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Renold (1998 : 50); คอคาริยะห์ เสกเมธิ (2550 : 23); สุรัชย์ จีมี (2553 : 145); อุบล ศรีทอง (2553 : 13) และอาภารัตน์ ราชพัฒน์ (2554 : 45)

2.2.2.2 ค่าน้ำหนักขององค์ประกอบย่อยขั้นดำเนินการจัดการเรียนรู้ผลการวิจัยพบว่า ทุกองค์ประกอบย่อยมีค่าน้ำหนักสูงกว่า .30 ตัวบ่งชี้ที่มีค่าน้ำหนักมากที่สุดคือ ครูอธิบายเนื้อหาที่สอนได้อย่างชัดเจน มีความแม่นยำและเป็นไปตามกระบวนการที่ได้วางแผนไว้ ทั้งนี้เนื่องจาก ในขั้นตอนกิจกรรมการเรียนรู้ ครูจะต้องอธิบายเนื้อหาที่สอนได้

อย่างชัดเจน มีความแม่นยำและเป็นไปตามกระบวนการที่ได้วางแผนไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัทรพร ประสงค์สุข (2547 : 23) และสุรัชย์ จีมีมี (2553 : 146)

2.2.2.3 ค่าน้ำหนักขององค์ประกอบย่อยชั้นสรุป ผลการวิจัยพบว่า ทุกองค์ประกอบย่อยมีค่าน้ำหนักสูงกว่า .30 ตัวบ่งชี้ที่มีค่าน้ำหนักมากที่สุดคือ มีการใช้คำถามเพื่อนำไปสู่การสรุปเนื้อหาที่เรียนได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน เข้าใจง่าย ทั้งนี้เนื่อง ชั้นสรุปของครู ครูจะต้องมีการใช้คำถามเพื่อนำไปสู่การสรุปเนื้อหาที่เรียนได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน เข้าใจง่าย ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2542 : 3-4) ที่ได้พัฒนาตัวบ่งชี้การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญขึ้นได้ตัวบ่งชี้ด้านครูข้อที่ 19 คือ ครูใช้เทคนิคการตั้งคำถาม สนทนา อภิปราย และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรัชย์ จีมีมี (2553 : 146)

จะเห็นว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า ครูจะต้องมีการใช้เทคนิคการนำเข้าสู่บทเรียนที่หลากหลายเหมาะสมกับเนื้อหาที่จะสอนและวัยของนักเรียน อุบล ศรีทอง (2553 : 13) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีมาตรฐาน และมีคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ มีกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้กระบวนการต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ อย่างแท้จริง เช่น การออกแบบการเรียนรู้จะต้องเหมาะสมกับผู้เรียนโดยเลือกวิธีการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน นอกจากนี้ บทบาทของผู้สอนจะต้อง วิเคราะห์และรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล เพื่อออกแบบการเรียนรู้ให้เหมาะสมและคำนึง ถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ตลอดจนการเลือกใช้สื่อ และจัดบรรยากาศที่เหมาะสม และสุรัชย์ จีมีมี (2553 : 147) กล่าวว่า การเรียนการสอนต้องขึ้นกับองค์ประกอบหลายประการ ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่ของครูที่จะต้องตัดสินใจเลือกวิธีสอนตามความเหมาะสมของสภาพที่เป็นอยู่ ควรนำเทคนิคต่าง ๆ มากระตุ้นและเร้าความสนใจของผู้เรียน โดยพิจารณาให้เหมาะสมกับเนื้อหาและเวลาที่กำหนดให้การเลือกวิธีสอน สอดคล้องกับจุดประสงค์ของบทเรียน เป็นวิธีที่มั่นใจว่าจะสามารถช่วยให้ผู้เรียน บรรลุจุดประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด สอดคล้องกับเนื้อหาสาระที่จะสอนนั้น เหมาะสมกับเวลา สถานที่ และจำนวน ผู้เรียนประเภทของวิธีสอน

2.2.3 องค์ประกอบหลัก ด้านหลังการจัดการเรียนรู้

ค่าน้ำหนักองค์ประกอบหลักของด้านหลังการจัดการเรียนรู้ ซึ่งประกอบไปด้วย 2 องค์ประกอบย่อย 14 ตัวบ่งชี้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factors Loading) เกิน .30 และมีนัยสำคัญทางสถิติ อภิปรายผล ดังนี้

2.2.3.1 ค่าน้ำหนักขององค์ประกอบย่อยด้านการวัดผลและประเมินผล ผลการวิจัยพบว่าทุกองค์ประกอบย่อยมีค่าน้ำหนักสูงกว่า .30 ตัวบ่งชี้ที่มีค่าน้ำหนักมากที่สุดคือ มีการให้นักเรียนและผู้ปกครองร่วมกันประเมิน ทั้งนี้เนื่องจาก ในการวัดผลประเมินผลงานของนักเรียน ครูควรที่จะมีการให้นักเรียนและผู้ปกครองร่วมกันประเมินด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ คอตอริยะห์ เสกเมธี (2553 : 150)

2.2.3.2 ค่าน้ำหนักขององค์ประกอบย่อยด้านการปรับปรุงข้อบกพร่องและการพัฒนา ผลการวิจัยพบว่าทุกองค์ประกอบย่อยมีค่าน้ำหนักสูงกว่า .30 ตัวบ่งชี้ที่มีค่าน้ำหนักมากที่สุดคือ มีการแสดงจำนวนครั้งที่นำผลการเรียนมาปรับปรุงการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับสภาพจริง ทั้งนี้เนื่องจาก การปรับปรุงข้อบกพร่องและการพัฒนานั้นเมื่อดำเนินการวัดผลและประเมินเสร็จแล้ว ครูควรที่จะมีการแสดงจำนวนครั้งที่นำผลการเรียนมาปรับปรุง การเรียนการสอนให้เหมาะสมกับสภาพจริง ซึ่งสอดคล้องกับตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน. 2548 : 40-45) มาตรฐานที่ 10.6 มีการนำผลการประเมินมาปรับเปลี่ยนการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ และสอดคล้องกับงานวิจัย คอตอริยะห์ เสกเมธี (2553 : 150); สุรัชย์ จีมีมี (2553 : 147) และอุบล ศรีทอง (2553 : 74)

จะเห็นว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า ครูจะต้องมีการแสดงจำนวนครั้งที่นำผลการเรียนมาปรับปรุงการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับสภาพจริง คอคอรียะห์ เสกเมธี (2553 : 153) กล่าวว่า ครูควรใช้วิธีการวัดและประเมินผลนักเรียนอย่างหลากหลายและเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินการวัดและประเมินผลตามผล การเรียนรู้ที่คาดหวัง เช่น การสังเกตพฤติกรรมภายในชั้นเรียน ประเมินการทำงานของนักเรียนทั้งแบบเดี่ยวและแบบรายกลุ่ม การประเมินจากผลงาน การประเมินจากแบบทดสอบ เน้นให้มีการประเมินร่วมกันระหว่างครูกับผู้เรียน เปิดโอกาสให้นักเรียนประเมินตนเองและประเมินกันเองเป็นการประเมินผู้เรียนในภาพรวม จากนั้นนำผลการประเมินมาปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ของครู หรือการทำวิจัยในชั้นเรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิเคราะห์เพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้รวมโดยใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ แล้วทำการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองเป็นลำดับ ซึ่งพบว่า เป็นวิธีการที่สามารถพัฒนาตัวบ่งชี้รวมได้ดี ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการกำหนดตัวบ่งชี้หรือกำหนดนโยบาย สามารถนำวิธีการพัฒนาตัวบ่งชี้รวมตามวิธีการนี้ไปใช้ในการพัฒนาตัวบ่งชี้ในเรื่องอื่นๆ ต่อไปได้อย่างเป็นผลดี

2. ผลการวิจัย พบว่า ตัวบ่งชี้ทั้ง 62 ตัวบ่งชี้ของการปฏิบัติงานด้านการจัดการเรียนรู้ของครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 เป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญและสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์และมีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ที่สามารถแสดงพฤติกรรมของครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกระทรวงศึกษาธิการได้ ดังนี้

2.1 ด้านก่อนการจัดการเรียนรู้ ควรให้ความสำคัญกับตัวบ่งชี้ ดังนี้ 1) ครูจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียน 2) มีสื่อและวัสดุอุปกรณ์ในการเรียนการสอนอย่างพอเพียง 3) มีข้อมูลแสดงจำนวนนักเรียนที่จำเป็นต้องสอนซ่อมเสริม 4) มีการวัดผลก่อนเรียนเพื่อตรวจสอบความรู้พื้นฐานความสามารถ ความถนัด ทักษะกระบวนการต่างๆ ของนักเรียน และ 5) มีความรู้ด้านทฤษฎีการเรียนรู้และหลักการสอนใหม่ๆ

2.2 ด้านระหว่างการจัดการเรียนรู้ ควรให้ความสำคัญกับตัวบ่งชี้ ดังนี้ 1) ใช้เทคนิคการนำเข้าสู่บทเรียนที่หลากหลายเหมาะสมกับเนื้อหาที่จะสอนและวัยของนักเรียน 2) ครูอธิบายเนื้อหาที่สอนได้อย่างชัดเจน มีความแม่นยำและเป็นไปตามกระบวนการที่ได้วางแผนไว้ 3) มีการใช้คำถามเพื่อนำไปสู่การสรุปเนื้อหาที่เรียนได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน เข้าใจง่าย 4) มีการแจ้งผลการเรียนรู้ที่คาดหวังได้อย่างชัดเจน และ 5) มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ แสวงหาความรู้ แก้ปัญหาและตัดสินใจได้อย่างเหมาะสม

2.3 ด้านหลังการจัดการเรียนรู้ ควรให้ความสำคัญกับตัวบ่งชี้ ดังนี้ 1) มีการแสดงจำนวนครั้งที่นำผลการเรียนมาปรับปรุงการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับสภาพจริง 2) มีการให้นักเรียนและผู้ปกครองร่วมกันประเมิน 3) มีระบบการนิเทศภายใน เพื่อปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ 4) มีการบันทึกลงในแบบประเมินถูกต้องเรียบร้อยและทันตามกำหนดเวลา และ 5) มีการบันทึกกิจกรรมเป็นรายบุคคลสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาด้านการเรียนเพื่อใช้ประกอบการแก้ไขปัญหา

3. ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถนำผลการวิจัยครั้งนี้ ไปเป็นกรอบในการตรวจสอบพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติงานด้านการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนได้

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

เพื่อประโยชน์ของการปฏิบัติงานด้านการจัดการเรียนรู้ของครูและทางการบริหารผู้วิจัยจึงเสนอแนะดังนี้

1. ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการปฏิบัติงานด้านการจัดการเรียนรู้ของครู เนื่องจากการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยสนใจเฉพาะตัวแปรที่เป็นพฤติกรรมกรปฏิบัติงานด้านการจัดการเรียนรู้ของครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ดังนั้น หากมีการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพจะมีประโยชน์ในการอธิบายการปฏิบัติงาน ด้านการจัดการเรียนรู้ของครูได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

2. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการสร้างแบบวัดและประเมินตัวเองซึ่งการปฏิบัติงานด้านการจัดการเรียนรู้ของครู เพื่อให้ครูผู้สอนใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาตนเองและพัฒนาผู้เรียนต่อไป

3. ควรจะมีการนำตัวบ่งชี้ทั้ง 62 ตัวบ่งชี้ดังกล่าว ไปทดลองใช้ในสถานการณ์จริงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ แล้วติดตามผลการใช้ โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research)

เอกสารอ้างอิง

กฤษรารวรรณ เสวีพงศ์. การพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ธุรการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2554.

คอดาริยะห์ เสกเมธี. การศึกษาเทคนิคการจัดการเรียนการสอนของครู : กรณีศึกษาครูที่ได้รับรางวัลพระราชทานใน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ปัตตานี : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี, 2550.

เฉลิมลาภ ทองอาจ. บทความการออกแบบระบบการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ : โรงเรียนสาธิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายมัธยม คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2555.

นงลักษณ์ วิรัชชัย. “การพัฒนาตัวบ่งชี้การประเมิน” การประชุมวิชาการ เปิดขอบฟ้าคุณธรรมจริยธรรม. วันที่ 29 สิงหาคม 2551. โรงแรมแอมบาสเดอร์, 2551.

บุญเลี้ยง ทุมทอง. ทฤษฎีและการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เอส.พรินต์ไทยแพคตอริ, 2556.

ปริญญา เรืองทิพย์. การพัฒนาตัวบ่งชี้การส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาดุสิตธานี เขต 4. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2550.

ประยูร เจริญสุข. การพัฒนาตัวบ่งชี้งานวิชาการสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ ศษ.ด. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2553.

พิมพ์ภา ธรรมสิทธิ์. การพัฒนาตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง : การทดสอบโมเดลความสัมพันธ์เชิงเส้น. วิทยานิพนธ์ ศษ.ด. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2552.

ภัทรพร ประสงค์สุข. การพัฒนาตัวบ่งชี้คุณภาพการปฏิบัติงานด้านการสอนของครูผู้สอน ระดับช่วงชั้นที่ 1-3 โดยใช้ เทคนิคเดลฟาย. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2547.

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์. คู่มือการจัดระบบการเรียนการสอนที่ยืดหยุ่นเป็นศูนย์กลาง การเรียนรู้. ปทุมธานี : โรงพิมพ์เทียนวัฒนา พรินต์ติ้ง, 2553.

รัชชานนท์ ภูผิวา. การพัฒนาตัวบ่งชี้ความสามารถในการคิดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. วิทยานิพนธ์ ค.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2556.

- วันเพ็ญ นันทะศรี. การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำทางวิชาการสำหรับครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. คุษภินิพนธ์ ปร.ด. สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 2555.
- วารุณี ทีนา. การพัฒนาตัวบ่งชี้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ในด้านการเรียนรู้ของผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษา
ขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544. วิทยานิพนธ์ ค.ม. เลย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, 2551.
- วุดมิไกร บ่อมะรัง. การพัฒนามาตรฐานและตัวบ่งชี้ด้านเทคโนโลยีการศึกษาสำหรับคณาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา
ของรัฐในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยใช้เทคนิคเดลฟาย. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม, 2552.
- สมคิด สร้อยน้ำ. การพัฒนาตัวแบบขององค์การแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียนมัธยมศึกษา. ปริญญาโท ศษ.ด. ขอนแก่น:
มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2547.
- สุรัชย์ จีมี. การพัฒนาตัวบ่งชี้คุณภาพการปฏิบัติงานด้านการสอนของครูผู้สอนช่วงชั้นที่ 3-4. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2553.
- สุรศักดิ์ ปาเฮ. เอกสารประกอบการประชุมสัมมนาทางวิชาการเรื่อง “การพัฒนาครูทั้งระบบตามยุทธศาสตร์การปฏิรูป
การศึกษาทศวรรษที่สอง (พ.ศ.2552 – 2561)” ของครูและบุคลากรทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาแพร่เขต 2. แพร่ : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2, 2553.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3. (2558). *ประวัติ สพป. สกลนคร เขต 3*
เข้าถึงได้จาก <http://www.sakonnakhon3.go.th/?name=page&file=page&op=prawat>.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). *หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินคุณภาพ
ภายนอกของสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รอบที่ 2 (พ.ศ.2549-2553)*. กรุงเทพฯ : จุดทอง, 2549.
- อาภารัตน์ ราชพัฒน์. การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ ปร.ด. ขอนแก่น :
มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2554.
- อรพิน สีแก้ว. ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสอนของครูตามแนวปฏิรูปการศึกษาสังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาพะเยา เขต 2. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2550.
- อุบล ศรีทอง. การปฏิบัติงานด้านการเรียนการสอนของครูโรงเรียนในอำเภอกระบุรี เขตพื้นที่การศึกษาพังงา. วิทยานิพนธ์
ศษ.ม. พังงา : สถาบันบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, 2553.
- Johnston. *Indicators of Education System*. London : UNESCO : The Anchor Press. Tiptree, Essex, 1981.
- Renold, David. “Schooling for Literacy : A Review of Recherche on Teacher Effectiveness and School Effectiveness and
Implication for Comtemporery Education Policy,” *Education Review*. 24(5) (November 1998) : 128

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์